

Мадлен ***АЛГАФАРИ***

Да кажем „обичам те!“
дордето посмеем
животът изтича си,
а кратко живеем!

Да бъдем пак себе си
кога ще посмеем?
Живеем все в ребуси,
а кратко живеем!

Добро да направим
понявга не смеем
и прошката бавим,
а кратко живеем!

Сълзите си крием,
тъй рядко се смеем,
хем хапчета пием,
а кратко живеем!

Със стръв без остатък
сами трансформираме
живота си кратък
в тъй дълго умиране!

Свят френетичен! От умора
прескача ви сърцето.
Поглеждайте Небето, хора!
Поглеждайте Небето!

Сами на мислите в затвора
самоубийствено заети,
туй, дето търсите е горе!
Не гледайте в нозете!

И можем тъй да си говорим
дори и през морето!
Но гледайте в Небето, хора!
И виждайте в Небето.

То може да ви отговори.
Въпроси поставете!
В безкрая отправете взора!
За малко полетете!

С любов изпълнен е просторът.
От бързане сте слепи.
Небето виждате ли, хора?
Очите отворете.

Животът свършва толкоз скоро!
Глупаци сте, простете,
ако не гледате в Небето, хора,
пълзейки ще умрете! †

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издател и гл. редактор: свещ. Лъчезар Лазаров, отг. редактори: Сн. Костадинова и Б. Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове:

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

Йскри в словесното огниво. Йскрец И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година VI, Брой 66, януари, 2025 г.

„За чисти всичко е чисто, а за… неверни няма нищо чисто; тям са осквернени и ум и съвест. Те изповядват, че познават Бога, а с делата си Го отричат“ (Тит. 1:15 – 16)

Богоявление. Психология на Откровението

Наистина ли настана такова време… или кога пък не е било? Разминаването между думите и делата изпълва човешкия живот… на всички ни, докато настъпи пълно раздвояване. Можем да го открием в популистките послания на наши и чужди политици, на културни дейци и идеолози, на обикновени хора: близки и приятели, дори при християните.

Казва го и апостол Павел в посланието си до римляни: „Защото не доброто, което искам, правя, а злото, което не искам, него върша“ (Рим. 7:19). Ето последствията от злото, което вършим: те ни заобикалят, те са около нас.

Светът продължава да живее в омагьосания кръг на душевните си проблеми: икономически, класови, национални, расови и други подобни, казва най-новият, но не и последен светец, Софроний Сахаров; казва го в сърцето на Великобритания. Защо ли? Най-вероятно, защото хората са възлюбили повече тъмнината, отколкото светлината, грижейки се предимно за елементарната логика на земното си битие…

Кой познава дългия път от дълбоката духовност на ранното християнство, до крайната схоластика на съвременния секуларен човек и неговия пластмасов свят, свят на евтини и скъпи имитации – до имитацията на душевност? Нужна ли ни е психология на имитацията, за да осмислим себе си?

За друга психология ми се ще да си поговорим: за психологията на Откровението, на истинското и единствено откровение, идващо направо от Бога. Тази психология и нейните постановки не са лишени от разум, нито от сърце, нито от божествен ум…

Продължава на стр. 2

Откровението, разкриващо своите истини на Богоявление чрез просвещението с онази светлина, която може да измени тленната човешка природа, да ни накара да живеем като духовни същества, а не като животни.

За това си мислех през тези дни на радост – от Христовото Рождество – до Йорданското просвещение или кръщение…

„Отричаш ли се от сатаната, от всичкото му служение, от всичките му ангели и от всичката му гордост“… от всичката му гордост, която погубва човешкото в човека, обезличава го, главозамайва го, пленява го и накрая го убива – физически, душевно и духовно? Отричаш ли се?

„Отричам се, отрекох се!“ са отговорите, които дава кръщаващият се или неговият кръстник още тогава, при светото тайнство Кръщение.

Едва ли в това обещание има нещо неясно и неразбираемо. Но ако се стремим да го спазваме с усилия и постоянство, то тогава бихме станали приемници на Откровението, би се разкрила пред нас, пред нашия духовен, дори и физически взор, действието, енергията на Троичния Бог.

Именно това се случва при река Йордан, това се случва винаги, когато помним и съблюдаваме даденото обещание. Разбира се, може да не е лесно, може да не е и много приятно, според представите ни за земно щастие, но ние знаем, че тогава Бог е най-близо и ни подкрепя, стига да искаме помощта Му и да не отхвърляме призванието си.

Колко е важно да разграничаваме схоластиката на интелекта и религиозните системи от живата вяра в Личния (Личностния) Богочовек. Той стои, осветил река Йордан, стъпил във водите, които миеха нозете му. Но отново за божественото естество на Бог Слово говори и евангелист Йоан, като казва, че Той е оформителят на вселената и че „без Него не стана нито едно, от онова което е станало“ (Йоан 1: 3). И ако някога, преди милиони години, Бог чрез водата устрои този свят, то сега, при земното си кръщение, отново чрез водата умива и пресъздава човека и света, очиствайки го от злото, от греха, и възстановявайки онази възможност, дадена му при първобитието – да види Бога „както Си е“, и да му подражава, дори и до съвършенство.

„Бъдете съвършени, както е съвършен небесният Мой отец!“ Това е третата Новозаветна препоръка-правило и в нея няма и прашинка хипербола, нито мета-

фора, нито куха декларативност или пожелание.

Доколкото осъзнаваме, че нашият Спасител е едновременно истински Бог и истински Човек, Съчетал по особен начин в Себе Си двете естества, природи и воли – божествените и човешките, точно дотолкова ще осъзнаем, че и за нас това е напълно възможно: да се съчетаем с Бога, както Той се съчета с Човека, по точно – с цялото човечество…

„Съчетаваш ли се с Христа?“, „Съчетавам се!“ – да си припомним другите въпроси от тайнството! – „и вече не аз живея, но Христос живее в мен“ (Гал. 2:20).

Съвършеният Създател сътвори съвършено същество, без никак да ограничи неговата свободна воля. И когато ние, именно чрез нея, решихме да оставим Бога и да живеем далече от своя небесен Баща, в грях и смърт, Той отново не ни изостави, не ни прокле, не ни изгони в ада, не ни презря, но сам понизи Себе Си до краен предел, за да ни изкупи от собствения ни грях: грехът на отцепредателството. Това различава Православието от религията, нещо повече: превръща го от религия – в живот. Нашият Бог стана Човек, понесе страдания, бе поруган, бичуван, унизен, угнетен до краен предел и разпънат на кръста от човешките ръце, които Самият Той създаде.

Да, възкръсна! За да не останем съблазнени от страданията, но да повярваме в Него като в Цар и Бог, какъвто „Си е“. Нали това е последният въпрос към кръщаващия се: „И вярваш ли в Него?“. „Вярвам в Него, като в Цар и Бог“.

И ето каква е психологията на Откровението. Човечеството е спасено по благодат, а не по достойнство още с Благовещението – при думите на Архангел Гавриил към Светата Дева, защото тогава стана боговъплъщението. Това спасение е подпечатано с печата на дара на Светия Дух, след обетите, дадени при тайнството Кръщение, чрез Миропомазанието.

Оттук насетне, на православния християнин – изкупен и узаконен, не му се отнема свободната воля да следва или да не следва Богочовека Христос, своя Спасител. Напротив, улеснява се неговият път, приближава се до него раят, чиито порти са му отворени, стига да не забравя и да следва даденте при Кръщението обети… Наградата му е приготвена, стига сам да не се откаже от нея, като „повреди духовния печат, и запетни бялата си кръщелна риза“ със злото на греха. А дори и да стори това, има право на покаяние и опрощение, както и на справедлив и милостив съд, защото „Отец няма да съди света, а предаде съда на Сина, та Той да съди света (Ср. Йоан 5:22).

Това означава, че нас ще ни съди Човекът Христос, което зачерква всички религиозни елементи на вярата ни, но ни оставя и без оправдание, имайки предвид съдбата на нашия кротък и смирен Съдник. †

Д-р Вероника ***ИВАНОВА***

БЪДИ ВОДА, ЧОВЕЧЕ!

Казват, че човекът бил съставен от 55-60 % вода, колко просто и гениално едновременно. А дали се замисляме, че има един момент в началото на годината, когато Бог слиза, за да освети всичката вода на света, един празник, на който всички от големите безбрежни океани, през соленте морета, през буйните или едва клокочещи реки, всички изворчета, скрити от хорски очи, всички подземни води, всяка капка във вселената се осветява от слизането на Христос.

А нима, ние, хората, които учим децата си, още от началното училище, че човекът е вода, не сме призвани на този ден да се срещнем с Него, Богочовекът, дошъл да освети всичката вода, във и извън нас, какво мислите?! Ако наивно вярваме, че само с разсеяната си молитва, само с наливане на шишенцето, докато с лакът избутваме другите, за да си вземем първи, сме заслужили Богоявленската вода, сме в голяма грешка? Тая вода не може да бъде просто ритуал, с който пръскаме домовете си и мажем лицето на децата, тая вода е осветена с капка кръв, Неговата кръв и тя е поредната скъпо платена жертва за нас, за нашите пресъхнали духовни пустини, за сухите ни очи и бутащи се ловко лакти. Важно е да учим с децата си уроците по биология, за състава на човека, но нека кажем и другото – може да е тихо, неловко, със свои думи, може да е само докато му подаваме бутилката с осветена вода да пие сутрин, но трябва да го кажем, човекът не е просто вода, той е осветена вода, той е вода, в която Бог е вложил капка от кръвта на собствения Си Син, за да може тези 60% вода да не изтекат просто в канала, да не се погуби, а наистина да се освети. Тук идва другата трудност, как да дадеш вода, на този, който не подозира, че е жаден, не просто жаден, а умиращ от жажда. Времето ни предлага всякакви заместители, в лъскави опаковки, с различни вкусове. Дори в най-обикновения супермаркет, ако искаш да си купиш най-обикновена вода, ще трябва да се главоболиш да избираш между над петнайсет вида – с магнезий, с лимон, с ягода, с витамини, без витамини… Най-страшното е, че не знаем колко сме жадни, разхождаме телата си, като осиротели кладенци, на които ни мързи да изчистим дъното или ни е страх. Кога последно погледнахме към дъното на собствените си грехове? Лустросан и излъскан, социалният образ се опитва да „забравя” (безнадеждно разбира се), че душата му е кладенец, който трябва да се почиства от дребните лъжи, от суетата, от лицемерието, от жадността за всякакви примамливи, вкусни и „разхлаждащи“ изкушения. Без да се усетим пълним кладенеца с всякакви уж важни неща, а не усещаме, че онова ефирното, финото, невидимото, все повече се отдръпва. Бог ни е дал правото на избор, той нищо няма да ни наложи, няма да ни изчисти насила затлаченото, но Той е винаги там, от другата страна на вратата и чака, чака ръката на умиращия в болницата, който с напукани устни го моли за чаша вода, само една капка, една капка и ще бъдеш спасен, ако повикаш към Извора, ако само една крачка направиш, но затова трябва да разбереш, че си жаден, иначе не става. Бъди 100% вода, човече!

Бъди вода! †

Доц. д-р Петя ***МАРЧЕВА-ЙОШОВСКА***

***

На Радой Ралин

Мъдрецо, мъдрецо! Вековете се изнизват. С теб седим на дрипави черги и вдишваме княжевски въздух. Времето ни се вижда късо. А дилемата спор: „младост – старост“ засяда на своя стол, за да я рисувам.

Лоша художничка съм. Не различавам боите от четките. На статива слагам прозрачна хартия и копирам накриво твоя образ.

Станах плагиатка на илюзиите си.

Ти, мъдрецо, си уволняван от девет художници, а аз само от един, но не го показваш. Нали обичаш смелостта?

Богохулник се провикна: „Петя, свети!“.

Добре, чухме и продължихме към следващия попътен храм. Озовахме се на еднопосочно кръстовище със скромно име „Художник без четка“ или „Писател без перо“. Не помня точно. Захвърлям боите.

Мисъл извая Черното и Бялото.

Далтонизмът се хвърли от балкона на истината.

ЗИМНА СКИЦА

Мечтите трябва да отговарят на желанията. И обратното – желанията да подават ръце на мечтите.

Знанията се съхраняват. Присъдата е в ръцете ни. Техните позиции се оглеждат в белия лист – властникът. Останалото е бяло перде на дупки.

Къщите се строели с акъл. Ще вдигна до Земята хартиена къща с прозорци от тел и с много стаи за гости.

…. Заповядайте, приятели!

***

По стар, несемеен обичай започнах зимното почистване.

Не свиках събрание за етажната собственост и одобрение. Лишено е от смисъл. Еднолично реших и отсякох.

Свалих картините.

Заключих часовниците.

Покрих ъглите с прах.

Вдъхнах кураж на изкуствените цветя.

Варосах стените в зелен цвят.

Грамофонът хвана под ръка стар валс.

Опаковах полилея с еднопосочен билет.

Заковах вратите с хартия.

Кръстосах крака до камината.

Запалих желание за самота.

Огънят влезе през вратата на буквите.

ТИТЛАТА НА СЪВЕСТТА

Карат ме да лъжа. Дали по навик или убеждение, не знам. Аз не искам и не мога да лъжа. Аз вярвам, че истината не е в лъжата. Сигурна и убедена съм!

Пред съвестта на човека стихийно заявих, че не искам взаимно да се лъжем. Човекът промълви: „Добре!“ Стените чуха, околните се смеят. Караха ме да лъжа.

Властта е в химикалката.

Благородна лъжа ли?

Не?!

Лъжовна благородност. †

Доц. д-р Петя Марчева-Йошовска е психолог, университетски преподавател и специалист в областта на социалната и специалната педагогика, с дълъг стаж и голям професионален опит. Тя е написала няколко монографии, свързани с проблемите на приобщаващото образование и децата със СОП; автор е на множество научни статии. Художественото слово не остава недокоснато от психолога и педагога в нейната дълбока душевност. Ангажирана не само с предизвикателствата на разработваната сложна научна феноменология, но и с вечните човешки въпроси за достойнството, справедливостта, човешките отношения и като цяло – човека, с неговото пъстро битие. Тя предоставя на скромното ни издание своите дълбоко съдържателни философски миниатюри, за което ѝ благодарим от сърце. Желаем ѝ здраве и вдъхновение!

Румен ***СТОЯНОВ***

СВЕТА ГОРА

Пътепис

Подир славния и героичен 10-ти центробежно драснаха българи, напомняйки устрема на куче, отвързано след като дълго е било на (лагерен) синджир: тъй стремглаво хукнахме по глобалясалия земен шар, тоя пасе кенгурата в Австралия, оня знатен съдомияч из Хонолулу.

От София тръгваме с кола по късна доба, малко преди 23 часа, трима монаха и един мирянин, ощастливен да иде гдето никога не съм очаквал да попадна. Отците са Иоан, лекар в моето родно село Драганово, Великотърновско, Козма, завършил университета “Св. Св. Кирил и Методий”, иконописец в Зографския манастир, Викентий. В това целонощно пътуване съзирам нещо символично: бързаме от душегубния мрак на ежедневната суетня към светлината на великата обител. Последния отсек изминаваме по видело и Гърция ми оставя впечатление на празна страна: от 9-те ѝ милиона жители 6,5 са в Атина/Пирея, 1,5 в Солун, махнем ли още няколко по-големи града, ето го обяснението защо го няма присъщото за България пред возило току да се изпречва село.

На кораба “Свети Пантелеймон”, който е и ферибот, тръгващ от малкото пристанище на малкия град Уранополис, проличава къде отиваме: пътниците са единствено мъже православни, сред тях и англоезични. Над международната гълчава преобладава гръцкият, понеже говорещите го са най-гръмогласни. Сподирят ни чайки, хора се забавляват хвърляйки им неща за хапване, които птиците грабват в полет или от водата. Неколцина по-опитни в това развлечение протягат ръка с едър залък, извън борда, и чакат крилата живина да клъвне плячката: в Гърция дори чайките поминуват от туризъм. Един понечва да ги измами: поднася им не вкусен залък, а топче смачкана салфетка. Помисъл безуспешен: в Гърция дори чайките са хитри. Отляво на парахода вече се нижат стръмните белезникави, скалисти склонове на полуостров Атон (дълъг 60 километра, широк към 20), покрити от нискостеблена растителност. Движим се близо до сушата и виждаме първи маслинови градини, скитове, пчелин.

От високоговорителя руква съобщение, оповестяват първа спирка, изречено само на гръцки, ни помен от английски, макар да преобладават другоземци. Същото бе в Уранополис и в съседното му градче Йерисо, където пренощувахме: имената на улиците са изписани с гръцки букви, иска ли чужденец да проумее обозначенията, нека запомни няколко писмени знака, инакви спрямо понятните му. На факса, който предварително трябваше да пратя от София до полицията в Уранополис, че да ми разреши влизане в Атон, под сниманата ми лична карта трябваше да препиша, по-скоро изрисувам, няколко думи на гръцки. А в разрешителното, което ми бе връчено, и двете му страници са изписани от горе до долу само на гръцки. Южната ни съседка твърдо, образцово отстоява не на думи като нас, а на дело, онова за културната ѝ самоличност: печалби да, национална обезличеност не.

Някои скитове са порутени, други червенят с керемидени покриви, сочещи поддръжка. Ново съобщение бива изстреляно бързоречиво, нищо не проумявам, но знам, че то предхожда втора спирка, тя е за българския манастир. Ловко извъртване, правено вероятно стотици пъти, корабът приближава заднишком до пристан в широко, ала слабо вдадено в сушата заливче, и групата поклонници стъпваме в Света гора. С отец Иоан, който идва тук за втори път, изчакваме тя да бъде извозена с багажите ѝ, оставаме сами. Току до пътя, вдясно от него, се издига висока четириъгълна бойна кула, нявга вардила Зографския манастир от грабители. Към нея са прилепени дълга сграда, успоредна с пътя, може би обиталище на пазачите, и прицърквие (сиреч параклис). В непосредствена близост е още една кула, ниска и кръгла. Отляво на пътя, точно срещу бойната кула, е триетажна сграда, чиято лицева страна гледа към морето, горните два ката са обточени с чардаци. Сетне ще разбера, че са я възстановили наши строители и тя им е общежитие. Покривът, макар изцяло нов, е от каменни плочи (тикли). Зад нея има голяма стара чешма. Пием, събуваме се и тръгваме боси: искаме да усетим по-осезаемо земята светогорска и да се усладим с тишината в продължение на час и половина. Вървим бавно, като в шествие, почти не говорим, единственото, което чуваме, са птичи песни: попивам с поглед и слух околовръста, не ми се иска да стигнем бързо. Едва ли ще дойда повторно тук и ми се ще да почувствам и отнеса повече от това единствено в света място, Автономната монашеска република. За разлика спрямо комай всички изпреварили ни поклонници от групата, с отеца не носим нищо снимащо, разчитаме на чувството и паметта.

Отначало калдаръмен, пътят е неасфалтиран и ходилата ни стъпват върху пръстта и камъните. Още с първите крачки загърбваме морето: света. И вървим нагоре. Настроен тук да долавям в нещата повече, отколкото в тях е заложено, струва ми се никак случайно, а многозначително, дето още с първите крачки загърбваме морето: едва ли не мира сего, и че вървим от ниско към високо, сякаш за да идем в светата обител трябва да възходим от низкото към възвишено.

Продължава в бр. 67

Свещ. Лъчезар ***ЛАЗАРОВ***

САМАРЯНСКА ВЯРА

От бр. 65

Къде се бе запилял?! Все си намираше някаква работа, не можеше да стои със скръстени ръце. Я дърва ще сцепи, я из двора нещо ще нареди, ще почисти; ще прикове някоя дъска по кошарата, някоя керемида ще смени на покрива… Че то нали всичко иска мъжка ръка, пък тука шета само тя, болнавата и неспособната на никаква тежка мъжка работа. И сега го нямаше, някъде по вънка е, чак до тъмно се луташе…

Мислите ѝ бяха прекъснати от хлопането на външната врата. Някаква тревога премина през тялото на Мария, въпреки, че знаеше: това е той, Васил.

– Сине! – извика тя със слабичкия си, леко дрезгав глас. От другата страна не отговори никой. Вместо това в сумрака се появи силуета на Васил. Той мина през стаята бързо, само я погледна и приседна на леглото; държеше се с двете си ръце за корема – долу ниско, в дясно, и се превиваше от болка. Майка му захвърли кърпата на чешмата и бързо седна до него…

– Какво ти е сине, какво ти е чедо, боли ли те нещо? Сине, кажи, какво ти е? – набързо нареждаше майка му.

Васил я погледна, като се опитваше да прикрие болката си, и рече през зъби:

– Апендицит, това е апендицит. Работата е лоша. Трябва бързо някой да ме закара в болница. Трябва да се оперира.

Майка му се уплаши още повече. Кой ще го закара в болница в тая зима, в тая криза? Най-близката болница е в Благоевград, сигурно поне два часа щяха да се лутат в тоя сняг, ако въобще стигнат… Но кой, кой да повика? Как ще се стигне до там. Тук линейка не можеше да дойде, пък и едва ли телефоните ще работят в тая зима… Какъв ти телефон…

Всички тези мисли преминаха като скоропоговорка през съзнанието на Мария. Тя гледаше как синът ѝ се превива от болка и не можеше да направи нищо. Такава безпомощност не бе преживявала от смъртта на съпруга си. Тъкмо всичко се бе успокоило, беше се наредило. Ето, синът ѝ изучи… Толкова години го мислеше как, с какви пари, откъде… Колко беше гладувала, но ето – свърши се, а сега тая криза… Тъкмо всичко се бе умирило. Мирно, тихо живееха, и ето ти – пак промяна, пак неизвестност… Ами откъде сега бензин?

Първо се сети за кмета; не става! Той живееше на другия край на селото, даже и партина нямаше… Докато стигне до там, сигурно синът ѝ ще умре от болка… Сети се за един братовчед – през една къща, имаше и кола. Набързо малко надежда се прокрадна в съзнанието ѝ. Тя изтича в снега, както беше без връхна дреха, по чехли. Не разбра кога се озова пред тяхната порта. Затропа лудо по дъските, разлаяха се всичките кучета в махалата. Пред къщата се светна. Излезе братовчед ѝ възпълен, червендалест мъж, разгърден и зачервен, явно от топлината в саята. Беше наедрял, ризата не побираше огромното му шкембе; не очакваше да я види, та тя не беше идвала у тях от години.

– Марийо, що хлопаш тъй, изкара ни ангелите?

– Бачо, мола те, Василчо е болен, трябва бързо в Джума, в болницата да го закараме…

Още преди да е приключила изречението едрият мъж я прекъсна и взе да мърмори:

– Пил съм, Марийо, пил съм. На кило вино съм. Не мога да карам. Ше ми оберат тефтерите, пил съм. Синът, той не може в тоя снег да кара, виж какво е времето… Нема кой, Марийо, нема кой. Върви другаде, виж некой друг! Прощавай!

Без да губи време, жената кимна с глава и пое назад. Беше ѝ ясно, че трудно ще намери някой да тръгне в това време, но не губеше надежда. Свърна в ляво. Там имаше един съсед, дето ѝ бе помагал за някоя друга работа. Добър и отзивчив човек. Почти беше пред къщата, отдалеч се развика и захлопа на портите. Тя така си и помисли: родата трудно помага, приятел ще ти се притече на помощ, приятел.

Отвътре се показа стопанина на къщата, Златьо се казваше.

– Златьо, аман заман, мола те, от душа те мола… – занарежда Мария със сълзи на очи.

Златьо я видя, че е притеснена и в нужда, съжали я. Той имаше един стар Москвич, поддържаше си го човека, но пуста беднотия. Не го бе палил от месеци.

– Как да стане, бульо, как да стане? Бензин нямам капка, и да найдем, едва ли ше запале таа пущина. Нема защо да те лажем.

Мария се разплака. Той я взе в ръцете си, погали я по забрадката и ѝ рече:

– Бегай, бегай, не губи време!

Тя бързо претича през двора. Снегът не спираше да вали и трупаше бързо. Беше заличил дирите ѝ. На излизане дръпна портата, тя хлопна зад гърба ѝ. Тоя звук я накара да се спре. Из къщите лаеха кучета, съседите ѝ разбраха, че нещо става. Тревожност се разнесе из въздуха, заедно със сивия пушек от комините, минаващ на талази пред слабото улично осветление. Взеха тежки и страшни мисли да идат една по една в главата ѝ, а нощният мраз пронизваше гърдите ѝ. Тя обърса мокрото си лице, очите ѝ се замрежиха от разтопения сняг, слизащ по страните ѝ. Отново безсилие и немощ полазиха през безсилната ѝ снага. Чак сега усети студа по ръцете и по нозете си. Накъде да тръгне? Що да стори?

Отнесе се съзнанието ѝ при Васил: как ли се превива, как ли го боли? Как да се върне при него без човек, без кола. Той е доктор, той знае. Щом казва болница – болница. Няма как да се съмнява в думите му. Селската баба знахарка няма да му помогне щом трябва операция. Ала не можеше и да стои така, да чака.

Инстинктивно тръгна към дома си. Уличката леко изкачваше нагоре… Неволно обърна поглед вдясно, натам беше помашката махала. На това място старият, разнебитен дувар не бе висок и тя за момент зърна част от къщата на ходжата със светещите прозорци. Докато се усети се озова пред тежката капия. И тя не знае какво я накара да похлопа. Стори го плахо, като че ли се страхуваше от нещо. Отвътре залая куче, чу се глас. Питаше на турски „Кой е“. Мария отговори. Приближаваха стъпки, снегът хруптеше все по-силно и по-силно. Накрая спряха зад портата. Хлопна тежко резе и се отвори. Срещу ѝ се появи самият ходжа – гологлав. Мария сведе глава в уважение.

Селим ходжа беше чист турчин. Българите в селото не знаеха почти нищо за него… Имаше семейство и голям чифлик. Къщите му бяха бели и хубави. Самият той – висок и строен човек, с къса подстригана брада, ходеше традиционно облечен, винаги спретнат и чист. Казваха, че никога не се усмихвал. И когато Мария вдигна глава срещна строгата му физиономия. Очите му бяха тъмни и ясни, с орлов поглед, който я прониза. Стори ѝ се, че той вече знаеше защо е дошла. Тя само промълви:

– Синът ми, Василчо… и притихна.

– Жив ли е, за болница ли е? – рече ходжата, като че да потвърди това, дето вече му беше известно. Мария отговори:

– Да.

Турчинът ѝ рече „Дур“ и с бавни крачки се запъти към къщата. Подвикна с мощния си баритонов тембър. Мария забеляза движение, показа се големият му син. Ходжата извади от джоба си двайсет лева, даде му ги и му рече нещо тихо. Светнаха външната лампа, някъде отдясно, зад портите запали кола. Ходжата се запъти отново към вратите и с крак, без да се навежда, дигна долното сюрме. Портите зейнаха, подаде се муцуната на бежова Лада 1600. Двигателят работеше устойчиво, на смукач. Светеха всички фарове, сякаш нощта се превърна в ден. Зад волана беше големият му син.

Мария не знаеше точно какво се случва. Но ѝ стана необяснимо леко. Премръзнала и малко прегърбена, както си ходи винаги, тя стоеше вкочанена, а всичко пред очите ѝ беше като в мъгла. Едва виждаше през едрите снежинки, а сега и сълзи потекоха от очите ѝ, когато ходжата отново се приближи до нея. Тя кършеше пръстите си хем от притеснение, хем, за да ги стопли поне малко. Чехлите ѝ отдавна бяха мокри, и чорапите, и краката ѝ. Турчинът беше я преценил още с първия си поглед. Тази жалка жена, съвестна и скромна, той познаваше отпреди. Веднъж беше взимала заем от него, втората година, нямаше със що да изпрати сина си за София, и той ѝ даде дребна сума. После ѝ ги опрости. Оттогава не се бяха виждали. Той не можеше да я върне, не можеше да откаже. Така пишеше в корана, че после на небето ще ти търсят сметка за това, а той беше дълбоко вярващ мюсюлманин, наследник на много известни и добри учители – и сам съвестен и отговорен… Като я видя се разчувства, но никак не го показа. За малко да забрави, даде знак на сина си да излезе, посочи му да вземе една желязна туба с бензин. Сложиха я в колата. Чак тогава се обърна отново към Мария, дигна ръка и рече:

– Айде, Аллах сенѝ коросȕн! – после добави тихо – Качвайте òлан и бърже! Ти, була, нема да одиш, да не остинеш! Они са мъже.

Колата спря пред нейната къща. Тя я догони и влезе вътре. В сумрака на стаята видя Васил свит до печката. Беше сварил някакви билки и сега на малки глътки пиеше от чая. Не знаеше колко време е минало, синът ѝ се видя по-добре. Бързо наслага топли дрехи в една торба и го подкани:

– Сине, колата чека!

Като я чу, той стана, не губи време. Двамата излязоха от стаята. Момчето на Селим ходжа стоеше до колата, беше отворил задната врата. Мария хвърли торбата с дрехите и направи място на Васил. Той се приближи и видя познато лице; това беше Мехмед, заедно учиха в селското школо. Още с влизането в колата се сви и полегна на задната седалка, тури главата на торбата с дрехите. Стоповете на Ладата бързо се изгубиха в снега, възцари се тишина. Мария остана още малко на пътя. Прекръсти се. Досега не ѝ бе останало време да се помоли на Бога, но сега го стори. Наум пожела здраве и за ходжата, и за сина му, и нещо ѝ се стори нередно. Как така се молеше на християнския Бог за турци? Не мисли много. Бързо влезе в топлата стая и сложи на печката. Чак сега усети, че беше премръзнала. Не чувстваше пръстите нито на краката, нито на ръцете си. Освен това не можеше да стои от умора. С големи усилия свали мокрите чехли и чорапи от краката си, подсуши ги с една кърпа, свали подгизналите дрехи от гърба си, забрадката, престилката, наоблече се с дебели и топли дрехи. Очите ѝ се спряха върху чашата с чай на сина ѝ Васил. Взе я, допи я до дъно и легна на одъра. Като се зави през глава, не усети кога е заспала.

Колата се носеше по пухкавия сняг тихо и спокойно. Мехмед не караше бързо. Беше шофьор вече няколко години. Баща му за него купи колата – чисто нова. Уреди му я един негов земляк от „Мототехника“ – корекомска, най-хубавите Лади. Синът му я гледаше като малко дете, всеки ден я чистеше и миеше, не даваше прашинка да падне по нея. Нямаше по-хубава кола в селото. За първи път тая есен му донесоха западни зимни гуми – чисто нови. На Селим ходжа му беше ясно, че хората ще му завиждат, но той пък пред себе си и пред Аллах дума бе дал: дваж по-добър човек да бъде зарад тая придобивка. И сина си така учеше – да е за пример пред хората. Имаше му доверие. Мехмед беше добро момче, съвестно, всичко му идеше отръки, гордееше се с него, а пък и много се разбираха, с една дума, само с поглед. Затова и одеве, като му смигна, синът му вече знаеше, че ще се пътува до Джума, даже се зарадва. Иначе кога в снега ще изкара колата да пробва новите зимни гуми?

– Не се притеснявай, Васко, ей сега ще стигнем Джума. Ей го къде е. За мойта кола няма лош път…

От задната седалка се чу само едно тихо…

– Благодаря, Мехмед… – и после, като събра сили, Васил додаде – дано да стигнем навреме!

Младият доктор се притесняваше, защото още преди няколко дни бе почувствал леки болки в стомаха, но го свърза с някаква храна.

Продължава в бр. 67.